

Das Latweefchu lauschu draugs.

1836. 21. Mei.

21ma lappa.

J a u n a s   f i n n a s .

No Widsemmes. Dabbujam no turrenes wehl ohtru sinuu pagr Widsemneeku elkadeeweem, un kas tà skanu: "Pee mums zitteem faimineekeem elkadeewi irr zeenijami, ko salka par mahjas-kungeem. Scheem irr mahjas weeta woi kahdâ kohkâ, woi kahdâ wezzâ krahsmattâ, woi fehtmallâ, woi kahdâ afminâ us paschu lauku. Schahs weetas irr zeenijamas faimineekam, kas mahjas-kungus turr un tur zitti ne drihkt peeeet klah. Pats faimineeks weenigais sawadâs deenâs tur meelo sawus elkadeewus, uppurus neddams. Jurgu deenâ, Mikkela deenâ un dauds zittâs deenâs schee mahjas-kungi irr zeenijami un meelajami. Brendawihns, jauns allus scheem gauschi patihkoht, un to isleij tai zeenijamâ weeta. Zits gaili noflakte un eerohk turpat lihdsâs un zits atkal dshwu gaili eerohkoht semmê. Blehau tizzigi laudis salka, schee mahjas-kungi effohk kauni garri, ko waijagoht apmeeloht, lai ne kahdu skahdi ne darra pee mahjas. Ak tawu tumfibu un gruhtu kalposchanu, kas ne deenâs ne naktis zilwekam meeru ne dohd! — Paldees Deewinam, jau dauds faimineeki irr atmektuschi mahjas-kungus un isnizzinahjuschi tahs zeenijamas weetas, bet tak irr wehl daschs labs, ko lehti newarr panahkt, kas bes ta dshwa trihsweeniga Deewa, kam nahkâhs gohds un stawa muhschigi, kalpo arr' teem nedshweem elkadeeweem. Schee tahdi Deewa wahr dus un bauktus pagallam irr atmektuschi un to warr dohmaht, ka grahmatu ne mahk! Zits proht arr' gan grahmatu un eet arr' fwehtdeenâs Deewa nammâ, bet tannâs leekâs deenâs kalpo tik labbi mahjas-kungeem! Bet winneem arr' eet daschadi: — fwehtdeenâs woi strahda, woi kaujahs, un Deewa wahr dus ne minn wis. Jer gauschi behdigi nabbagi un schehlojami zilweki! Pehrnejâ pawassarâ tahds, mannim redsoht, leelu egli nozirte, ko tehws ilgu laiku fwehtu bija turrejis un

Kur pats daschu gaddu mahjas-kungu bija meelojis. — Zits faimineeks, kam arri tahds mahjas-kungs bija zeenijams, Jurgu deenas wakkarâ eet us muischu brendawihnu dabbuht, ar fo nakti sawu elkadeewu dohmaja meeloht. Muischas strosche, gohda wihrs, labbi gan sinnaja, fo schis Jurgu deenas wakkarâ ar brandwihnu buhschoht darriht, farunnajahs ar melderu un wehl zittu pasihstamu draugu un tà wiffi trihs aiseet, plinti us plezzehm, us scha faimineeka mahju un paslehpjahs krumds ne taktu no tahs sinnamas weetas, kur schis mahjas-kungu meeloja. Gan drihs puffnakts warreja buht, tad dsird, ka schis funnus apluffina un safauz nammâ un durwis aislehdsis atnahk us to zeenijamu weetu, basnijas drehbes muggurâ, weenâ rohka brandwihna puttele, ohtrâ gailis. Zik ka atnahzis noleek sawu mantu un mettahs pats pee semmes un runna fluffus wahrdu, fo ne warreja saprast; — to padarrijis zellahs atkal, notihra to swehtijamu weetu ar rohkahm, usleij brandwihnu wiersu un eerohk gaili semmê. Zik lihds ka nu schis tà sawu nedarbu bija pabeidsis un atkal taifahs eet us mahju, schee trihs schauj ar plintehm un kleeds weenâ balsi: Hurrah! nu mahjas-kungs irr no-schauts. — Elkadeewu kalps uslehze kahdu pehdu no semme saugschâ ur drebbedams no leelahm bailehm aistezeje us mahju! — Tat paschâ wassarâ — nu gan buhs trihs gaddi — faimineekam nodegge mahja un teiz, ka nu effoht atmettis tumfibas darbus un wairs ne kalpojoht mahjas-kungeem. —

Gohds tam Kungam, kas muhs irr atpestijis no tumfibas warras, winsch, tas Wissuwarrenais, kas irr atspihdejis wella darbus isahrdriht, sawu faulti ar pascheem tumfscheem zilwekeem leek uslehkt. — Wezzi nomirft un jauni, kas pee ffaidrakas Deewa atsihschanas irr tikkuschi, wairs ne zeeni tahdus neekus! Mahzitaits ikfwehtdeenâs, kad Deewa galdineeki naw, wiffai draudsei dsirdoht behrnus jauta preeksch altara un leek faunâ wiffadus schahdus tahdus tumfibas darbus; un par to ja pateiz mahzitajam, jo warr gan redseht, ka labba fehkla labbu semmi dabbujusi un augtus nefs un us to effam preezigi, kad wehl kahdu gaddu dsihwofin, ka tad wairs no muhsu laudim tahdas fauna leetas ne dsirdehs wis! Pehrnejâ ruddeni pee mums eerikteja bihbeles-draudfibu un behrneem, paldees Deewinam, grahmatas ne truhst, un dsird, ka mahzitaits un ffohlmeisters par wassaru ikfwehtdeenâs pehz puffedeenas behrnus buhschoht mahziht, lai teem seesmas mahzijums gannods ne pasuhd. Schehligais Deews lai dohd sawu paligu klah! —

— m.

No Ehrgeimes, Widsemme. (8. Mei). Schodeen pat nozirtam leelu wezzu mescha ahbeli. Bija brangs kupls kohks un schehl to nozirft, bet ilgati to ne warreja atstahk kahjâs; jo mahjas-kungam no wezs wezzeem laikeem bija par swehtu dsihwes weetu. Appakschâ afminti bija fadsihhti kaudsê un kad tohs nozehlam, usgahjam wiffadas ehrmigas leetas: diwi jaunus wistas pautus, wistas faulus un spalwas, wezzas dennuschkas, dsihporus. Schahs leetas faimineeks Jurgu nakti mahjas-kungam bija atnessis par ehdamu. Mahzitaits pats wakkar pehz puffedeenas atnahze un palihdseja isahrdriht un ispohtstih deeweeka mahjas weetu. Pascham faimineekam swehtâ krustadeenâ bija janem zirwis lihds un,

woi nu gribbeja woi ne gribbeja, fohks bija jazeht semmê. Gan gribbejam Pestitaja debbes-fahpschanas deenâ tam Kungam par gohdu scho darbu nobeigt, bet ne warrejam wis, jo bija tschetri fohki no weenas saknes, ko lehti ne warreja nojirst. Schodeen nu gahsahs pee semmes brangs fohks un to fazirte gabbalu gabbaleem, bet to ne sinnam, woi lihds ar fohku tumfiba buhs nosuddusi no faimineeka prahta. Pateize gan mahzitajam, fazzidams, winnam nu effoht preeks, fa waktâ tizzis no scheem neekeem, bet kas to nu warr sinnaht, woi pagallam buhs atmettis mahnutizzibu, jeb woi tik buhs pahrmihjis ween? Jo tahdi irr muhsu laudis: — weenu mahnutizzibu atmett un ohtru atkal usnem. Teiz, fa teem, kas mahjas-kungus gribboht atmett, wajjagoht eet Walmares kawentê nab-bagus apdahwinaht. Schee nabbagi turroht aisluhgschanas un tahs effoht gau-schi spehzigas un Debbes-tehws tahs drihsak klausoht, ne fâ zittu zilweku luhg-schanas. Tee laikam buhs melli ween, tâ mehs tizzam; jo mahzitaiz isgahju-schâ swehtdeenâ no kanzeles mahzija, fa Debbesu-tehws ikkatru klausoht, kas ar tizzigu firdi winnu peesauz un fa mums weens weenigais widdutais tas Kungs Jesus Kristus, kas weenahdi par mums aisluhgschanas turroht un fa pee scha Kunga wajjagoht eet un fa tam Deewa swehtibas ne buhschoht truht, kas pee scha weeniga Kunga turrotees. Un tas gan irr teefa, jo pats tas Kungs sakka: "fo ween juhs luhgfeet to Zehwu mannâ wahrâ, to winsch jums dohs!" Winsch ne sakka wis, fa Walmares nabbagus Debbesu-tehws buhschoht klausiht, bet wiffus, fo winsch effoht atpirzis no tumfibas warras. Un mehs sinnam, fa mums irr Deews, kas ne dsihwo schê woi tur, bet wiffâs weetâs un kas irr pee-eetams un luhdsams ikkurram nabbagam grehzineekam un kas sinna muhsu waj-jadsibu, pirms mehs wehl winnu luhdsam. Jo winsch naw tahl no mums, eeksch winna dsihwojam, kustamees un effam! —

— 161 —

No Schwizzeru semmes. Zannis aprinkôs, fur laudim Kattolu tizzi-ba, tur wehl brihscham noteek, fa Deews sinn, kahdas wainas deht, ar warru zilwekus wedd klohsteri, lai us muhku wihsî tur lihds nahwei dsihwo. — Zeffihnes walsti, Lugganes pilssehtâ ne fenn muhku jumprawai isdewahs, no klohstera isbehtg un eeksch gohdiga birgera namma mekleht glahbschanu. Tur winna istahstija, fa kad klohsteri nahze, tik 15 gaddus effoht bijuse wezzumâ un taggad jau 9 mehneschôs eeksch dselsehî dsihwojuse. Klohstera wirsneeki nahze, winnu ar warru west atpakkat. Noschehlojama meita, itt fâ no nahwes grib-bedama glahbtees, sawâs bailês ar makti pee katra krehsta, pee katra galda pee-kehrahs, kamehr, nozihbuse, kritte semmê. Nu wihsreem bija weegls darbs, nab-badsiti atkal klohsteri dabbuht un laudim eerunnaht, fa winna effoht ahrprahâ. — Zittâ walsti tur ne tahl muhki, kas sauzahs par Kapuh-zihneerem, sahî leelitees, fa ar sawahî Deewa luhgschanahî un lahsteem warroht padarriht, fa tee tahrpi, no kurreem tee ohsola bambuti nahî, azzumirkli woi sprahgst woi to walsti atstahj. Weena draudse, kurrâ leelas bailes, fa schee tahrpi winnai arri scho wassaru skahdi ne padarritu, un kurras walsti sauz: Riffnakt, ta jau no winneem effoht isluhguse tahdu palihgu. Redsesim, woi lihdseshs?

P a w a f f a r a.

Nedf! pawaffara nah! — un uppes teffa,
 Un fittaki spihd atkal faulite;
 Zau wiffur kufstahs; — gaisâ dsennahs dighli,
 Kas gulleja tē semmes flehpitē,
 It fildi apfegti no bahrgas seemas. —
 Nedf, pamafam jau isaug fahlite,
 Un starvâ rahdahs pukkites it jaukas,
 Ro apklahj rihta-raffas lahfitē. —

Un lohpinî no laid'reem speeschahs ahra,
 Schē aitinas, tur tuklas gohtinas;
 Klau! bullis mauro! raggeem usarr semmi!
 Klau schiglu firgu skannas sweegschanas! —
 Un stabbuljoht sawas wezgas dseefmas
 Eet ganna-puisis lehnam pakkalâ;
 Nu Kranzis atkal farga sawus lohpus,
 Dsenn atpakkal, kas maldahs tahsumâ.

Buhs pahrzeesti tee gruhti badda-laiti!
 Zâ semneeks dohma, semmi usplehfdams;
 Par preeku usaugš pascham un arr' zitteem,
 Ro fehfschu tē, us Deewu zerredams. —
 Lukt', sweineeks tur ar makschereem un
 tihfleem

Us juhru dohdahs masâ laiminâ. —
 Nedf! tur arr' fuggis nah us juhras
 wilneem;
 Das atness mantas mums no sweschuma.

Kas ruddeni us tahlahm sweschahm sem-
 meh
 Bij sfrehjuschi, raug'! tee nu atkal schē! —
 Zohs Deews irr waddijis pahr semm' un
 juhru

Bes bailehm atkal muhsu semmitē. —
 Lukt' schē to dschrwi, wezzu pasihstamu,
 To stahrki, kas pee uppehm staigala,
 Un wiffu dseedataju mihtu barru —
 Nē wiffi atkal sawâ mahjinâ. —

Un wiffur kufstahs nu us sakahm plawahm,
 Un beesâ meschâ, kalnōs, eelesiâ;
 Un kattris melle sawu wezzu weetu,
 Kur pehren-gadd' winnam bija ligfdina.

Un kattris pahris, laiku ne fawedams,
 Sew jaunu ligfdu schigli fataifa. —
 Woi dsirdi, zilweks, winnu jaukas dsees
 fmas? —

Zahs winneem publeschanu weeglina. —

Tē balti seedi, itt kâ smalkais tihflights,
 Zau aptinn glihti katru farrinu;
 Tee, isdohdami mihtu saldu smarschu,
 Arr' muhsu dahrsu sohla augligu. —
 Wet klau! kas duhjin duh; tur seedu star-
 pâ? —

Lukt! ta irr bishu schigla tautina! —
 Gan labbi strahdneeki irr fehtmalleschi! —
 Pee laika meddutinâ falassa. —

Us jaunu dshwibu nu wiff irr zehlees,
 Kas ne fenn dsikâ meegâ gulleja;
 Wats tukfainits no semmes isleen laukâ;
 Zo pawaffaras-faulit' mohdina. —
 Ne weens wairs ne gribb palikt istabinâ;
 Lai wezs, lai jauns, prahts stahw us lauzinu;
 Ir flinneeks ne warr palikt sawâ gultâ;
 Lai mas, winsch paktattahs zaur lohdsinu. —

Wet wiffas azzis ween us tewi skattahs,
 Tu muhschigais un schehligs-Deebes-Zehws!
 Sew atskann wiffur weena slawas dseefma;
 Zo wiffas azzis gaid' us tewi, Deews! —
 Tu wisseem dohdi dshwibu un preeku;
 Un wiffi ehd pee tawa galbina,
 Un wiffi, kam ween gribbahs dsert, tee
 peeeet,

Du schehlotais! pee tawa awota. —

Du aisdinnis to aukstu, bahrgu seemu
 Ar sawas pawaffaras fauliti;
 Tu wiffas leetas, Rungs, ar sawu spehtu
 Arr' schē no winnu kappeem mohdini. —
 Lai tizzam, Zehws, tad tawai mihlestibai,
 Kad atnahk mums arr' nahwes-stundina.
 Da firds, kas tizz, kas zerre, un kas mihtu,
 Da pastahwehs pat nahwes-breesmibâ. —

***n.

Lihds 20. Mei pee Nihges irr atnahkuschî 405 fuggi un aisdraufuschî 299.

Wrihw drikkcht. No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed:

Dr. R. L. Grave.